

UNIVERSITATEA „VASILE ALECSANDRI” DIN BACĂU
FACULTATEA DE INGINERIE

**ANA – MARIA ROȘU
NICOLETA PLATON**

CHIMIA ALIMENTELOR

Tehnici de laborator

-Pentru uzul studenților-

**EDITURA ALMA MATER
BACĂU – 2013**

CUPRINS

1. PROTEINE ȘI AMINOACIZI.....	9
1.1. Generalități	9
1.2. Fabricarea proteinelor prin biosinteză	13
1.3. Aminoacizi. Metode de preparare	14
1.3.1. Prepararea glicolului	14
1.3.2. Prepararea glicolului din clorhidratul esterului	15
1.3.3. Reacții de identificare a aminoacizilor	15
1.3.4. Reacția cu ninhidrină	15
1.4. Proprietățile aminoacizilor	16
1.5. Proteine – Determinări calitative	16
1.5.1. Prepararea soluțiilor de proteine	16
1.5.2. Reacția biuretului	17
1.5.3. Reacția Pauly	17
1.5.4. Reacția xantoproteică	18
1.5.5. Reacția Millon	18
1.5.6. Reacția Adamkiewics – Hopkins	18
1.5.7. Reacția sulfurii din proteine	19
1.5.8. Reacția Liebermen	19
1.5.9. Reacția Sakaguchi	19
1.5.10. Reacțiile de precipitare cu acizi minerali	19
1.5.11. Reacția proteinelor cu bazelor	20
1.5.12. Reacția proteinelor cu sărurile metalelor grele	20
1.5.13. Reacții de precipitare a proteinelor prin încălzire	20
1.6. Utilizarea procedeelor electroforetice pentru determinarea aminelor, aminoacizilor și peptidelor	21
1.6.1. Amine, aminoacizi și peptide	21
1.6.2. Proteine	24
2. AMIDE.....	26
2.1. Prepararea amidelor	26
2.1.1. Prepararea benzamidei	26
2.1.2. Sinteza acetamidei	26
2.2. Proprietățile amidelor	27
2.2.1. Saponificarea amidelor cu alcalii	27
2.2.2. Reacția cu acidul azotos	27
2.2.3. Reacția biuretului	28
2.2.4. Reacțiile amidelor cu hipobromitul de sodiu	28
2.2.5. Reacția de descompunere a ureei prin încălzire	28
2.2.6. Reacția de condensare a ureei cu anilină	29
3. DETERMINAREA ACTIVITĂȚII ENZIMATICE	29
3.1. Generalități	29
3.2. Extracția enzimelor	31

3.3.	Amilazele	31
3.3.1.	Determinarea activității diastazice a făinii	31
3.3.2.	Catalaza	34
3.3.3.	Papaina	35
3.4.	Enzime oligozidazice și poliglucosidazice	36
4.	ZAHARURI	37
4.1.	Monozaharide	37
4.1.1.	Reacțiile de identificare calitativă pentru monozaharide. Reacțiile cu azotat de argint	37
4.1.2.	Formarea fenilhidrazonelor	37
4.1.3.	Formarea osazonelor	38
4.1.4.	Reacția de culoare cu α -naftol	39
4.1.5.	Reacția de culoare cu acidul sulfuric concentrat	39
4.1.6.	Obținerea monozaharidelor prin oxidarea alcoolilor polihidroxicilici superiori	40
4.1.7.	Obținerea glucozei din lemn	40
4.2.	Proprietățile monozaharidelor	40
4.2.1.	Reacția de oxidare cu apă de brom	40
4.2.2.	Reacția de oxidare cu hipioditul de sodiu	41
4.2.3.	Reducerea sărurilor de cupru (Reacția Benedict)	42
4.2.4.	Reducerea sărurilor de bismut (Reacția Nyländer)	42
4.2.5.	Reducerea acidului picric	42
4.2.6.	Reacții de culoare ale monozaharidelor. Reacția P.Thomas	43
4.2.7.	Reacția cu timolul	43
4.2.8.	Reacția cu albastru de metilen	43
4.2.9.	Reacții caracteristice pentru hexoze	44
4.2.10.	Reacția Selivanov	44
4.3.	Dozarea glucidelor reducătoare după metoda Schoorl	44
4.4.	Oligozaharide. Dizaharide	46
4.4.1.	Diferența dintre monozaharide și dizaharide	46
4.4.2.	Diferența dintre zaharoză și lactoză	46
4.4.3.	Proprietățile dizaharidelor. Hidroliza dizaharidelor	46
4.4.4.	Reacția dizaharidelor cu alcalii	47
4.4.5.	Obținerea zaharatului tricalcic	47
4.4.6.	Reacția dizaharidelor cu fenilhidrazinele	47
4.5.	Polizaharide	48
4.5.1.	Obținerea pergamentului vegetal	48
4.5.2.	Reacția de culoare a celulozei	48
4.5.3.	Reacții de hidroliză ale oligo și polizaharidelor. Hidroliza acidă a zaharozei	48
4.6.	Amidonul	49
4.6.1.	Hidroliza amidonului	49
4.6.2.	Reacția caracteristică a amidonului. Reacția cu iodul	50
4.6.3.	Obținerea dextrinei	50
4.6.4.	Dozarea chimică a amidonului	51

5. GRĂSIMI ȘI ULEIURI VEGETALE	51
5.1. Generalități	51
5.2. Proprietățile fizico-chimice	52
5.3. Grăsimi. Proprietățile grăsimilor	53
5.3.1. Dizolvarea grăsimilor	53
5.3.2. Hidroliza grăsimilor	53
5.3.3. Descompunerea grăsimilor	54
5.3.4. Reacția grăsimilor cu iodul	54
5.3.5. Reacția de izomerizare a acidului oleic în acid elaidic	55
6.. ULEIURILE VEGETALE	56
6.1. Generalități	56
6.2. Grăsimi animale	56
6.2.1. Determinarea indicelui de peroxid	57
6.2.2. Determinarea indicelui de iod	59
6.2.3. Determinarea indicelui de iod standard	60
6.2.4. Determinarea materiilor grase din margarină	65
6.2.5. Determinarea materiilor grase din acizi grași de rafinare și zațuri	65
7..SĂPUNURI	66
7.1. Proprietățile săpunului	66
7.1.1. Puterea de spălare	66
7.1.2. Reacția de spălare a acizilor grași din săpun	67
7.1.3. Reacția de hidroliză a săpunurilor	67
7.1.4. Reacția de substituție a săpunului	68
7.1.5. Sinteza unui detergent biodegradabil	68
8. ANALIZA GRĂSIMILOR ALIMENTARE	68
8.1. Metode fizice	68
8.1.1. Determinarea densității cu picnometrul	68
8.1.2. Determinarea indicelui de refracție cu refractometrul Abbe	69
8.2. Metode chimice	69
8.2.1. Determinarea indicelui de saponificare	69
8.2.2. Determinarea indicelui de aciditate	69
8.2.3. Determinarea indicelui de peroxid	70
9. ANALIZA LAPTELUI	71
9.1. Generalități	71
9.2. Metode de control și analize	72
9.2.1. Proprietăți organoleptice	72
9.2.2. Examene fizice. Determinarea gradului de impurificare	72
9.3. Metode fizice	73
9.4. Metode chimice	73
9.4.1. Determinarea acidității laptelui	73
9.4.2. Proba cu alcool de determinare a acidității laptelui	74
9.4.3. Determinarea lactozei din lapte	74
9.4.4. Determinarea clorurilor din lapte	75

9.4.5.	Determinarea grăsimilor din lapte	75
9.4.6.	Determinarea vitaminelor hidrosolubile din lapte praf pentru sugari	75
9.5.	Controlul pasteurizării laptelui	76
9.6.	Punerea în evidență a falsificărilor	77
9.6.1.	Determinarea conținutului de NaCl din brânzeturi	77
10.	ANALIZA CĂRNII	78
10.1.1.	Determinarea pH-ului	78
10.1.2.	Determinarea azotului ușor hidrolizabil	79
10.1.3.	Determinarea hidrogenului sulfurat în stare liberă	79
10.1.4.	Determinarea prospețimii cărnii prin determinări asupra extractului apos	80
10.1.5.	Examen organoleptic	80
10.1.6.	Determinarea pH-ului	80
10.1.7.	Determinarea amoniacului	80
11.	ANALIZA CONSERVELOR ALIMENTARE	81
11.1.	Generalități	81
11.2.	Metode de control și analiză	81
11.2.1.	Examenul organoleptic	81
11.2.2.	Examenul fizic	81
11.2.3.	Examene chimice	81
12.	ANALIZA OUĂLELOR	82
12.1.1.	Metode de analiză și control	83
12.1.2.	Examenul organoleptic	83
12.1.3.	Determinare greutatea	83
12.1.4.	Determinarea densității (greutatea specifică)	83
12.1.5.	Determinarea vechimii oului	83
12.2.	Evaluarea alterării și degradării ouălor și conservelor de ou	84
12.2.1.	Determinarea capacității de rehidratare a prafului de ouă	84
12.2.2.	Determinarea acidității conservelor de ou	84
12.3.	Controlul pasteurizării ouălelor lichide	85
13.	ANALIZA FRUCTELOR ȘI LEGUMELOR	86
13.1.	Generalități	86
13.2.	Determinarea cantității de apă legată în produse vegetale	88
14.	ANALIZA MIERII	90
14.1.	Determinarea conținutului în apă al mierii	90
14.2.	Determinarea zaharurilor	90
14.3.	Determinarea acidității libere a mierii	91
14.4.	Determinarea hidroximetilfuralului (HMF)	91
14.4.1.	Identificarea hidroximetilfuralului (reacția Fiehe)	91
14.4.2.	Dozarea spectrofotometrică a HMF	91
14.5.	Evidențierea enzimelor amilolitice	92
15.	ANALIZA SUCURILOR DE FRUCTE, SIROPURILOR, JELEURILOR, DULCEȚURILOR, BOMBOANELOR	93

15.1.	Analiza organoleptică	93
15.2.	Analiza chimică	93
15.2.1.	Determinarea extractului total	94
15.2.2.	Determinarea acidității	94
15.2.3.	Dozarea zaharurilor	94
15.2.4.	Determinarea substanțelor pectice	94
16.	ANALIZA CIOCOLATEI	95
16.1.	Dozarea fosfatidelor	95
16.1.1.	Metoda spectrofotometrică	95
16.1.2.	Metoda gravimetrică	96
17.	ANALIZA CAFELEI	96
17.1.	Cafea boabe	96
17.1.1.	Analiza organoleptică	96
17.1.2.	Cercetarea substanțelor de acoperire	97
17.1.3.	Identificarea grăsimilor de acoperire	97
17.1.4.	Identificarea hidrocarburilor de acoperire	97
17.1.5.	Identificarea rezinelor de acoperire	97
17.1.6.	Identificarea glicerinei, dextrinelor, zaharurilor - agenți de acoperire	98
17.1.7.	Identificarea oxizilor de fier	98
17.2.	Cafea măcinată	98
17.2.1.	Determinarea umidității	98
17.2.2.	Determinarea extractului	98
17.2.3.	Determinarea substanțelor minerale	99
17.2.4.	Determinarea cafeinei	99
18.	NOȚIUNI DE STATISTICĂ MATEMATICĂ CU APLICABILITATE ÎN ACTIVITATEA DE LABORATOR	100
18.1.	Exprimarea și prelucrarea datelor analitice. Generalități	100
18.2.	Procese și erori de măsurare	101
18.3.	Prelucrarea datelor simple experimentale	102
18.4.	Repartiția normală a erorilor aleatorii de măsurare	102
18.5.	Repartiția log normală	103
18.6.	Parametrii statistici principali	103
18.6.1.	Parametri de tendință	104
18.6.2.	Parametri folosiți ca indici de împrăștiere	104
18.7.	Eliminarea datelor afectate de erori grosolane	105
18.7.1.	Testul Irwin (testul λ)	106
18.7.2.	Testul Romanovski	106
18.7.3.	Testul Grubss	107
19.	BIBLIOGRAFIE	109